

9. november 2020

Vedtektsutvalgets innstilling til landsstyret

Utvalget har bestått av:

Christian Sørgerd, Hege Fagerheim, Margrethe Solheim, Jens Kihl, Janne Prestvold, Benedicte Wærstad, Brian Olguin, Christer Pedersen, Stian Presthus og August Ringvold

1. Utvalget innstiller til landsstyret på at Norsk journalistlag skifter navn. I et eget notat har utvalget skissert opp prinsipper som bør ligge til grunn for et navnevalg. Utvalget peker på navnet Medieforbundet som en løsning som ivaretar disse.

2. Utvalget innstiller til landsstyret på at vedtektenes § 3 endres på flere punkter for å i større grad speile bredden i medlemsmassen. Et helhetlig forslag er vedlagt i et eget notat.

Begrunnelse:

Utvalget har arbeidet med utgangspunkt i vedtaket fra landsmøtet 2019: NJ skal "videreutvikle organisasjonen slik at den er bedre tilpasset alle som utfører redaksjonelt arbeid i norsk mediebransje og de som er på vei inn i yrket".

Forslagene om navne- og vedtektsendringer henger sammen. Målet er at organisasjonens bredde skal gjenspeiles bedre i navn og vedtekter enn i dag. Utvalget foreslår en nøytral hovedregel i §3-B, der vi ikke nevner enkeltgrupper. Paragrafen blir slik godt rustet for fremtidige endringer i bransjen. Vedtektenes fellesbestemmelse, §3-A, er foreslått uendret og fungerer avgrensende: "Medlemmer i NJ skal arbeide på grunnlag av retten til fri informasjon og hensynet til faglig integritet i samsvar med Vær Varsom-plakaten".

Organisasjonens medlemsmasse er mer allsidig enn før. Stadig flere er ikke tradisjonelle journalister. NJ har i dag medlemmer som ikke kjenner seg igjen i journalist-begrepet eller ikke oppfatter seg selv som redaksjonelle medarbeidere, men som like fullt utfører det vi definerer som redaksjonelt arbeid. Noen opplever også at begrep som "journalist" og "journalistlag" er til hinder for rekruttering. Utvalget anbefaler derfor formuleringen "Alle som arbeider med redaksjonelt innhold og alle som bidrar til dette, kan bli medlem i NJ" .

Utvalget ser at redaksjonelt innhold heller ikke er et fullgodt begrep. Det kan virke fremmed for en del. Men det er, etter hva utvalget kan se, det mest dekkende begrepet vi har. I NRK-systemet brukes innholdsproduksjon som samlebetegnelse, men i kommersielle medier er dette blitt et synonym for content marketing. Vedtektene gjør det klart at alle som i dag allerede kan være medlem i NJ, faktisk kan være det. I tillegg tror vi at forslagene også kan bidra til å styrke NJ i møtet med arbeidsgiversiden, fordi de reduserer gråsoner og tydeliggjør hvem vi representerer.

Forslagene gjør at personer i gråsoner i mediebedriftene, for eksempel i IT/utvikling, vil få eksplisitt rett til medlemskap i tilfeller der det i dag er tvil om det. Her skjer det en begrenset utvidelse av hvem som omfattes. I noen tilfeller kan man få en diskusjon om hva "alle som bidrar til dette" faktisk betyr konkret, men §3-A ligger fast. Vedtekter vil alltid måtte fortolkes av ledelsen og i siste instans landsmøtet. Denne formuleringen er uansett mer dekkende enn dagens formulering.

For punktene i §3 om lærere og studenter foreslås vedtektene utvidet til å også omfatte andre enn bare dem som underviser i eller studerer journalistikk. Det er flere utdanningsveier inn i mediebransjen enn journalistikkstudier. Her skjer det dermed en utvidelse av hvem som omfattes. Vi tar i bruk nyordet "mediearbeidere" som en samlebetegnelse for å unngå oppramsing. Ordvalget er ikke det vesentlige her. Kjernen er å si at man også ønsker andre medlemmer enn bare dem ved de klassiske journalistikkutdannelsene.

Utvalget foreslår i tillegg en ny §3C, slik at resten av bokstavpunktene forskyves. Formålet med dette er primært å ha med frilans-begrepet i vedtektene, slik at vi tydelig sier at medlemskap er åpent også for dem som ikke har et ansettelsesforhold i mediebedriftene.

3. Utvalgets representanter Christian Sørkjerd, Christer Pedersen, Hege Fagerheim, Margrethe Solheim, Benedicte Wærstad, Stian Presthus og Brian Olguin foreslår at §3B utvides ytterligere. De ønsker prinsipielt følgende alternative formulering:

"Alle som arbeider i en redaktørstyrt medievirksomhet, samt alle som lager eller bidrar til innhold i redaktørstyrte medier, kan bli medlem i NJ."

Begrunnelse:

Dette forslaget går lenger i to retninger, som vi mener er hensiktsmessig. Samtidig avgrensers det fortsatt NJ tydelig imot kommunikasjonsbransjen, som det er bred enighet i NJs rekker om å gjøre.

Hvis landsstyret ønsker å ta dette forslaget videre, bør det vurderes hvilke konsekvenser det får for vedtektene forøvrig. Vil en slik endring for eksempel kreve endringer i organisasjonen?

Forslaget er for det første en "catch all"-formulering hva gjelder mediehusene. Det rigger oss for å kunne møte en fremtidig utvikling av bransjen som vi i dag ikke kjenner rekkevidden av. Hvilke nye grupper ansatte bransjen i fremtiden vil bestå av og hvorvidt disse faller innunder det vi i dag betegner som redaksjonelt arbeid, vet vi ikke. Men historisk har NJ gradvis utvidet hvem som kan være medlem.

Forslaget vil samtidig allerede i dag åpne for at flere kan bli medlem. For eksempel kan det gjelde sentrale avdelinger for IT-drift og utvikling. Det kan gjelde content marketing-avdelinger, og det kan gjelde ansatte innen administrasjon. Det vil også åpne for at i prinsippet alle som arbeider i NRK-systemet, vil kunne være medlem. Det kan bidra til å gi NJ økt slagkraft som fagforening.

Det andre delen av forslaget er dette: Hvis man arbeider utenfor medievirksomhetene, vil det være er nok at man lager eller bidrar til innhold til redaktørstyrte medier. Kravet om at det er redaksjonelt innhold, vil opphøre.

Her vil vi presisere at dette er en smal åpning. Vedtektenes §3-A gjelder stadig ("Medlemmer i NJ skal arbeide på grunnlag av retten til fri informasjon og hensynet til faglig integritet i samsvar med Vær Varsom-plakaten"). Det har vært diskutert i utvalget hvorvidt en slik åpning av medlemsgrunlaget er forenelig med §3-A. Vi vil her påpeke Vær varsom-plakaten i prinsippet omfatter alt som publiseres i mediene, ikke bare det redaksjonelle innholdet.

Også §4-A vil fortsatt gjelde. Den sier at "personer som utfører arbeid knyttet til lobbyisme eller medierådgivning kan ikke være medlem av NJ". Men forslaget kan åpne for at noen i journalistikknære yrker kan bli medlem, som i dag ikke kan det. Den nøyaktige grenseoppgangen her vil være avhengig av hvordan man velger å fortolke vedtektene.

Begrunnelse - Brian Olguin:

1. Som frilanser og medlem i NJ Frilans har jeg selv mange oppdrag som ikke er rent journalistiske ofte mer tekniske. Dette gjelder også flere av mine frilanskolleger. Jeg tror at frilansmedlemsbasen reflekterer noe av kompleksiteten blant mediearbeidere ute.

2. Tydeligere kommunikasjon ut mot potensielle nye medlemmer som ikke i første omgang har sett på seg selv som produsenter av *redaksjonelt* innhold. Da tenker jeg spesielt på de fra *produksjon og utvikling/it*. Det gjelder for såvidt flere nye som skal inn i bransjen, som går mer

medietekniske utdanningsløp og ikke nødvendigvis bachelor i journalistikk. Medietekniske utdanningsløp bruker ofte begrepet *innholdsprodusent* og skisserer jobbmuligheter både i tradisjonelle nyhetsmedier og jobber fokus på fiksjon eller reklame/informasjon. Dessverre er ordet *innhold* blant noen journalister assosiert med innholdsmarkedsføring, men vi må også innse at noen bruker innhold om det vi ser nyhetsmedier og kanaler som NRK/TV2.

3. Kjøttvekta teller. Jeg mener at NJ bør fokusere på fagforeningsarbeid og øke antallet medlemmer. Da er særlig fagområder som ikke har hatt tradisjon for fagorganisering (produsenter og utviklere spesielt) viktig. Dette vil styrke NJ/Medieforbundet sin forhandlingskraft.

Spørsmål landsstyret må avklare:

Utvalget har ikke tatt stilling til hvor raskt endringer bør gjøres og om det kan skje allerede på landsmøtet i 2021. Fremdriftsplan er opp til landsstyret å fastsette.

Det ligger også til landsstyret å forankre en eventuelt prosess utover i organisasjonen. Utvalgets oppgave har vært å peke på hvordan endringer i vedtektene kan gjøres.

Vedtektsutvalgets forslag

§3. Medlemsskap

A. Fellesbestemmelse

Medlemmer i NJ skal arbeide på grunnlag av retten til fri informasjon og hensynet til faglig integritet i samsvar med Vær Varsom-plakaten.

B. Hovedregel

~~Redaksjonelle medarbeidere, herunder ledere og frilansere som journalistikk som yrke, kan bli medlem i NJ.~~ *Alle som arbeider med redaksjonelt innhold og alle som bidrar til dette, kan bli medlem i NJ.*

C. Omfang

Medlemsskap er åpent både for fast ansatte, midlertidig ansatte, frilansere og selvstendig næringsdrivende.

D. Studenter

Studenter som har journalistikk *eller annet mediearbeid* som yrkesmål, kan bli studentmedlem. Studenter kan opprettholde sitt medlemskap for ett år etter avsluttet studium.

E. Lærere ~~ved journalistutdanninger~~

Lærere ved utdanningsinstitusjoner som utdanner journalister *eller andre mediearbeidere*, kan bli medlem.

F. Redaksjonelle ledere

Redaksjonelle ledere er som hovedregel organisert i redaksjonsklubber, men kan etter eget ønske være direkte medlemmer i NJ.

G. Andre bestemmelser

Journalister *og andre mediearbeidere* som ikke tilfredsstill vilkårene i §3 B-D, kan innvilges medlemskap dersom vedkommende

* er arbeidsløs og aktivt søker arbeid ~~som journalist i redaktørstyrte medier~~

* er skoleelev og tar redaksjonelle oppdrag

H. Dispensasjon fra medlemsvilkårene

Arbeidsutvalget kan gi dispensasjon fra de vedtektsfestede medlemsvilkårene når særlige grunner taler for det. Slike vedtak skal begrunnes.

Nytt namn for Norsk Journalistlag

Utvalet er samde om at Norsk Journalistlag bør få eit nytt namn. Under følgjer ein del moment utvalet meiner NJ bør leggje vekt på, i tillegg til sjølve namneframlegget.

Mål med namnebytet

- Gje NJ eit namn som kan opne opp organisasjonen for fleire potensielle medlemsgrupper
- Namnet må femne om breidda i bransjen
- Det nye namnet bør ikkje verke framandgjerande for dagens medlemer
- Etablere eit namn som effektivt fortel kva som er organisasjonens verkeområde

Formalia

- Eit nytt namn må følgje norsk stavemåte og rettskriving.
- Namnet må fungere på både nynorsk og bokmål.
- I tillegg bør landsmøtet vedta offisielle versjonar på sørsamisk, lulesamisk, nordsamisk, kvensk og engelsk.
- Namnet bør ikkje finnast i ulike variantar, men vere einskapleg. (Skrekkdømet må vere MDG, Miljøpartiet, Dei grønne og Miljøpartiet dei grønne.)

Om sjølve namnet

- Namnet bør vere kort, men likevel femne breitt. Det bør seie noko om kven vi er og kva vi driv med.
- Namnet bør dekkje dei ulike faga, yrka og profesjonane som naturleg høyrer til i NJ ut frå vedtektene. Det gjeld også dei som ikkje ser på seg sjølve som journalistar.
- Likevel bør ikkje namnet stå i vegen for den faglege integriteten NJ har opparbeidd seg gjennom mange tiår.
- Nasjonalitetsnemninga (som “norsk” eller “Noregs”) treng berre vere med i den engelske varianten.
- Det bør framleis vere noko ved namnet som viser tydeleg at det er ei fagforeining. Ordet “lag” blir likevel oppfatta som litt gamaldags.

Undertittel

Utvalet har diskutert om det bør følgje med ein undertittel, slik danskane har. Den tittelen kan vere sett saman av nokre få ord. Ord som “journalistikk”, “teknologi”, “utvikling” og “produksjon” har vore nemnt. Utvalet tek ikkje stilling til om det bør kome ein slik undertittel, men sender nokre sentrale punkt frå diskusjonen vidare til landsstyret. Det kan også hende at ein slik undertittel ikkje treng å vere vedtektsfesta, slik at ein ikkje må gå vegen om landsmøtet for å endre eit ord.

Fordelar:

- Ein slik undertittel kan utdjupe kven vi er og kva vi driv med.
- Den kan bytast ut utan at logo, nettadresse, skilt og liknande må bli endra.
- Den kan gjere at vi framleis tek med oss ordet “journalistikk” i ei eller anna form.
- Den kan opne for nye grupper, fordi dei kjenner seg att i skildringa

Ulemper:

- Når ein fyrst skal liste opp nokre ord, kan det bli andre som står att på perrongen.
- Kanskje blir effekten motsett: Ein snevrar inn meir enn å opne opp.
- Reint visuelt blir det mange ord

Framlegg til nytt namn på Norsk Journalistlag:

- Norsk: Medieforbundet.
- Nordsamisk: Medialihttu
- Lulesamisk: Mediasiebrre
- Sørsamisk: Meedijesiebrrie
- Kvensk: Meedialiitto
  - (kjelde: Kvensk språkting, som seier at namnet førebels ikkje finst i kvensk, men meiner dette er det naturlege å bruke. Korrekt ending i bestemt form eintal blir styrt av kva kasus ordet står i, så denne omsettinga tyder Medieforbund)
- Engelsk: The Norwegian Union of Journalists and Media Workers

Utvalet gjer merksam på at NJ allereie i dag eig domenet medieforbundet.no. NJ bør vidare undersøkje om det ligg juridiske eller andre implikasjonar ved å gå frå “lag” til “forbund” i namnet. Utvalet har ikkje gått nært inn i namnelikskapen med Mediebedriftenes landsforening. Både fordi det eigentleg berre er “medie” som er likt, fordi vi trass alt høyrer til i same bransje og fordi det viktigaste er at vårt namn i seg sjølv er kort og sjølvforklarande.